

Nepozvaní

ANDREA VIRK

Opustili. Domov. Hľadajú. Domov. Aký bude ich
nový svet? A aký bude ten náš?

Nepozvání

ISBN 978-80-8176-142-3

Nepozvání

ANDREA VIRK

Všeobecná deklarácia ľudských práv

Preambula

Pretože uznanie prirodzenej dôstojnosti a rovnakých neodňateľných práv všetkých členov ľudskej rodiny je základom slobody, spravodlivosti a mieru vo svete, pretože ignorovanie ľudských práv a pohrdanie nimi viedlo k barbarským činom urážajúcim svedomie ľudstva a že vybudovanie sveta, v ktorom sa budú ľudské bytosti zbavené strachu a núdze tešiť slobode prejavu a viery bolo vyhlásené za najvyšší cieľ ľudstva, že je nevyhnutné, aby sa ľudské práva chránili zákonom, ak nemá byť človek donútený uchýľovať sa, ak už všetko ostatné zlyhalo, k odboju proti tyranii a útlaku, že je nevyhnutné podporovať rozvoj priateľských

vzťahov medzi národmi, že ľud Spojených národov zdôraznil v Charte znovu svoju vieru v základné ľudské práva, v dôstojnosť a hodnotu ľudskej osobnosti, v rovnaké práva mužov a žien a že sa rozhodol podporovať sociálny pokrok a vytvoriť lepšie životné podmienky vo väčšej slobode, že členské štáty prevzali záväzok zaručiť v spolupráci s OSN všeobecné uznávanie a zachovanie ľudských práv a základných ľudských slobôd a že rovnaké chápanie týchto práv a slobôd má nesmierny význam pre dokonalé splnenie tohto záväzku,

Valné zhromaždenie vyhlasuje

túto Všeobecnú deklaráciu ľudských práv ako spoločný cieľ pre všetky národy a pre všetky štáty, aby sa každý jednotlivец a každý orgán spoločnosti, majúci túto deklaráciu stále na mysli, snažil vyučovaním a výchovou rozšíriť úctu k týmto právam a slobodám a zabezpečiť postupnými opatreniami vnútroštátnymi i medzinárodnými ich všeobecné a účinné uznávanie a zachovávanie tak medzi ľuďmi členských štátov samotných, ako aj medzi ľuďmi území, ktoré sú pod ich právomocou.

Článok 1

Všetci ľudia sa rodia slobodní a rovní v dôstojnosti a právach. Sú obdarení rozumom a svedomím a majú sa k sebe správať v duchu bratstva.

Článok 2

Každý je oprávnený na všetky práva a slobody, ktoré stanovuje táto deklarácia, bez akéhokoľvek rozdielu rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Ďalej sa nesmie robiť nijaký rozdiel z dôvodu politického, právneho alebo medzinárodného postavenia krajín, alebo území, ku ktorým osoba prináleží, či ide o krajinu alebo územie nezávislé, poručnícke, nesamosprávne alebo podrobené inému obmedzeniu suverenity.

Článok 3

Každý má právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť.

Článok 4

Nikoho neslobodno držať v otroctve alebo nevoľníctve, všetky formy otroctva a obchodu s otrokmi sú zakázané.

Článok 5

Nikto nesmie byť podrobený mučeniu, alebo krutému, neludskému zaobchádzaniu, či trestu.

Článok 14

Každý má právo vyhľadať a požívať v iných krajinách azyl pred prenasledovaním.

Namiesto úvodu...

Rozhodnutie napísať túto knihu zrelo vo mne už dlhšiu dobu.

Bytostne sa ma táto téma dotýka už takmer desaťročie, som manželkou človeka ktorý opustil svoju vlasť. Môj každodenný osud je spojený s ľuďmi, ktorí, už z akéhokoľvek dôvodu, dobrovoľne, alebo nedobrovoľne opustili svoju vlasť aby v Európe začali nový život.

A o nich bude tento príbeh.

Túto knihu venujem tým, ktorí unikli smrti.

Dvakrát.

Tej, čo im hrozila v ich vlasti a druhýkrát tým, že samotnú cestu vôbec prežili.

A venujem ju aj tým, ktorým nebolo dopriate ju prežiť.

Nečakajte odo mňa žiaden postoj k tejto problematike.

K problematike, ktorá je momentálne plná vášní, protichodných postojov, búrlivých diskusií a politických rokovaní...

Utečenci, uchádzači o azyl, nazvite si ich, ako chcete, to je otázka, ktorá musí byť, podľa môjho názoru, riešená individuálne, z prípadu na prípad.

Pretože každý životný osud je iný.

Prosím, pochopte.

Ja nie som politik.

Na riešenie momentálne tak naliehavej otázky nemám mandát a naozaj si netrúfam vyjadrovať sa k téme, ktorá v súčasnosti zamestnáva celoeurópsku politickú scénu.

Ja som len očami, ušami a hlasom tých, ktorí mi vyrozprávali svoj príbeh.

Všetky príbehy sú skutočné, tak ako mi ich vyrozprávali tí, ktorí ich prežili, starostlivo zaznamenané a citlivo preložené s pomocou tlmočníkov z arabského do nemeckého jazyka, ktorý plynulo ovládam.

Názvy, údaje a všetky reálie som získala z priamych rozhovorov s ľuďmi a nijako nezodpovedám za ich presnosť.

S ohľadom na osobnú ochranu tých, o ktorých píšem, sú mená osôb a niektoré názvy miest a podobne zmenené.

Gurvinder – India

November 2004

Tip na Gurvindera dostávam od svojho manžela.

Ind, ktorý napoly pešky zvládol cestu z Moskvy až sem.

V zime.

V podmienkach, aké si ani vo sne nedokážem predstaviť.

Vlastne áno.

Vybavuje sa mi nemecký film So weit die Füße tragen, o chlapíkovi, ktorý ušiel zo zajateckého tábora kdesi na severovýchodnom cípe Ruska a peši dokázal za dva roky zájsť až do Iránu.

Ktorý dokázal prejsť takú dlhú cestu len svojou nezlomnou vôľou žiť.

Gurvinderova cesta netrvala tak dlho.

Ale jeho príbeh ma zaujíma.

Určite stojí aspoň za vypočutie.

Ak nie viac.

S Gurvinderom sa stretávam v pizzerii, ktorú vlastní môj manžel.

Tak je to najlepšie, indická komunita vo Viedni nie je až taká početná, aby každý o každom takmer všetko nevedel.

Nepotrebuje s manželom, aby sa trúsili hlúpe reči, že sa poza jeho chrbát s niekým stretávam.

Takže volíme túto možnosť.

A ešte jeden dôvod navyše.

Gurvinderova nemčina je síce lepšia ako nadpriemer, ale jeho punjabsky prízvuk je taký silný, že mi manžel polovicu z toho, čo Gurvinder rozpráva, musí dodatočne vysvetľovať alebo prekladať.

Sadáme si všetci traja k stolu v manželovej pizzerii, v miestnosti rozvoniava indický korenistý čaj s mliekom, všetci traja schuti popíjame z lahodného nápoja a ja Gurvinderovi stručne vysvetľujem, čo od neho chcem.

A tak Gurvinder, vysoký, mohutný, potmavší a predčasne prešedivý muž, v ktorého prítomnosti si pripadám ešte drobnejšia a menšia ako v skutočnosti som, začína svoje rozprávanie...

Pochádzam z malej dediny v srdci jednej zo severných indických provincií, Punjabu.

Rodičia sú farmári a ja som svoj život chcel prežiť s nimi, gazdovať spolu s bratmi na našich poliach. Ako posledný a najmladší zo všetkých súrodencov túžil som urobiť starnúcich rodičov šťastnými a ako moji traja bratia, oženiť sa a darovať im vnúčatá. Tak, ako sa to u nás na dvadsaťročného chlapca patrí.

Všetko ale bolo inak.

Jedného dňa k nám dosť nečakane prišiel môj bratranec s otcom – bratom mojej mamy a požiadali ma, aby som sa stal bratrancovým spoločníkom a pomáhal mu spravovať jeho novootvorený obchod so šatstvom v blízkom okresnom meste.

Vraj má aktivity, ktoré ho zamestnávajú natoľko, že na obchod nemá čas.

Nepozdávalo sa mi to, bratranec mal po celej rodine povest' sukničára, hazardného hráča a dokonca kolovali o ňom reči, že sa ťahá za prsty s miestnou mafiou.

Po okolí sa šepkalo, že má prsty namočené dokonca i v drogách, čo je na tom pravdy, neviem.

Pravdou však je, že prostredníctvom svojho dosť bohatého a vplyvného otca začal pomaly miešať karty aj v regionálnej politike.

Ponuku som musel prijať, či sa mi páčilo, alebo nie.

S rodinou bohatého strýka treba byť zadobre, keby niečo. Bez diskusie.

Bolo mi jasné, že slovo „spoločník“ je niečo, čo by sa mi páčilo, ale bez toho, aby som zložil potrebnú sumu, to nikdy nebude možné.

Tak aj bolo.

Bratrancovi som za podpriemerný plat robil doslova dievča pre všetko.

Od pondelka do soboty, od rána do večera, šesť dní v týždni.

Viedol obchod, účty, objednával tovar, snažil som sa, aby moji leniví pomocníci, ktorí mi mali pomáhať obsluhovať zákazníkov a dokladať tovar, robili aspoň niečo a neprespali pol dňa zahraním kdesi vzadu v sklade.

Bratranec trávil v obchode maximálne hodinu denne, zvyšok dňa sa flákal s priateľmi a venoval sa iným veciam.

Otec zatínal zuby, mama sa s ním po večeroch doma hádala, aby len vydržal a strýkovi nevynadal.

Tie peniaze totiž za to nestáli a mňa rodičia potrebovali doma.

Polia, dobytok, práca na farme nemá konca.

Aj keď mám troch bratov, na všetko nestačili.

A starnúci otec už vôbec nie.

Mama ale za každú cenu chcela s bratom vychádzať dobre.

Pochopte, sme farmári.

A v Indii neexistuje čosi také ako poistenie úrody.

Stačí jedno krupobitie, dlhšie obdobie sucha, stáva sa aj to, že vám pozberanú úrodu ukradnú priamo z poľa, ak ju neustrážite.

Aj keď sme zďaleka neboli chudáci, mamin brat bol pre nás skrátka zárukou, že v prípade núdze prežijeme do ďalšej úrody.

Bez toho, aby sme pod cenu museli predat' niektorý z pozemkov, ktoré pre nás predstavovali živobytie.

Skrátim to.

Ten deň si pamätám presne.

Muselo to byť niekedy začiatkom novembra, lebo naše polia už boli holé a horúčavy, ktoré Indiu trápia bežne ešte celý september a prvú polovicu októbra, už pominuli.

V ten večer sme s bratrancom, po tom, ako sme zavreli obchod chceli ešte ísť autom do blízkeho mestečka po nejaký tovar.

Ja som už sedel v aute so zapnutou klimatizáciou, aby sa v ňom dalo dýchať, bratranec sťahoval na obchode roletu, keď sa to stalo.

Zrazu sa zo susednej uličky vynorilo niekoľko týpkov, štyria z nich obkolesili bratranca a kým som sa stačil spamätať, piaty odkiaľsi vytiahol baseballovú palicu a napriek tomu, že ulica bola plná ľudí, sa jednoducho zahnal a celou silou ňou tresol po čelnom skle auta, v ktorom som sedel.

V tom istom momente zvyšní štyria začali kopáť do bratranca, ktorý medzitým spadol zo schodov vedúcich k obchodu do nepredstaviteľne páchnuceho jarku pod nimi. V priebehu niekoľkých krátkych sekúnd, v uličke, ktorá bývala za normálnych okolností rušná, nebolo zrazu nikoho.

Ľudia sa rozprchli, pozatvárali brány na domoch.

Bolo mi jasné, že nám nik nepomôže.

Chlapík, ktorý nám takmer rozbil predné sklo na aute, hádže baseballovú palicu na zem a pridáva sa ku svojim kumpánom, ktorí po celý ten čas kopú do bratranca tak surovo, že napriek zatvoreným dverám a divokému pokrikovaniu tých darebákov som jasne počul ako vrieska od bolesti.

Dodnes nedokážem pochopiť prečo, ale ja som celý ten čas sedel zamknutý v aute a prizeral sa.

Ako zhypnotizovaný.

*Len som tam tak sedel a pozeral sa.
Piaty na dvoch.*

*Vtom sa jednému z nich, tomu, čo bratranca neustále kopal
do hlavy, zablysol v ruke nôž.*

*Okamžite otváram dvere na aute, dva rýchle kroky, dvíham
zo zeme nepovšimnutú baseballovú palicu a v tej istej chvíli
bratranec dvíha ruku v obrannom geste.*

*„Prosím vás, nie...!!!“ počujem ho ešte zakričať, no
v tej chvíli si už drží zakrvavenú ruku prepichnutú nožom
a v bolesiach sa zvíja v prachu.*

V Indii takmer každý hrá kriket.

Stačilo sa mi napriahnuť...

A v nasledujúcej minúte už bolo všetko inak.

*Ten, čo na bratranca zaútočil nožom, leží v bezvedomí na
zemi a z ucha mu na zem vyteká tenký pramienok krvi.*

Ostatní zmizli.

*Hádzem palicu na zem a snažím sa bratranca postaviť na
nohy.*

Nedá sa.

*K autu ho musím odtiahnuť, zrejme má polámané rebrá,
nedokáže spraviť ani krok.*

*V aute mu vyťahujem nôž z rany a narychlo sťahujem tým,
čo je poruke.*

*Nakladám do auta aj toho druhého a mierim k najbližšej
nemocnici.*

*Bratranec z toho vyviazol s početnými pomliaždeninami,
niekoľkými polámanými rebrami, vybitým zubom a zranenou*

pravou rukou. Dodnes nedokáže na nej poriadne pohnúť dvoma prstami, tak nešťastne ho ten útočník doriadil.

Ten druhý bol na tom podstatne horšie.

Na následky zranenia a krvácania do mozgu čiastočne ohluchol a oslepol na jedno oko.

Bolo mi jasné, že je zle.

Predvolanie na políciu.

Ublíženie na zdraví s úmyslom zabiť.

Minimum 15 až 20 rokov strávených za mrežami.

Návrat medzi ľudí ako žijúca troska s podlomeným zdravím.

Ak sa teda človek vôbec na slobodu vráti.

V Indii sa po príčine smrti väzňov zásadne nepátra.

Či vás tam zo svojvôle ubijú na smrť, alebo vás skosí nejaká nákazlivá choroba, je jedno.

Ako inak, keď ide o syna známeho politika, ktorý si dokáže kúpiť všetko.

Svedkov, políciu i pravdu.

Zabudnite na pravdu, zabudnite na spravodlivosť.

Nie v Indii.

Nik ťa nevypočuje.

To si môžeš byť istá.

Zhniješ tam.

Mysli si o mne, čo chceš.

Že som zbabelec, alebo slaboch.

Nedá sa ale bojovať proti systému, keď žiaden neexistuje.

V chaose sa nedovoláš poriadku.

Nedovoláš sa pravdy.

Žiadna u nás neexistuje.

Keby som nebol zasiahol, dokopali a dobili by bratranca možno na smrť.